

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2015

STAIÉAR GNÓ – ARDLÉIBHÉAL – PÁIPÉAR I

DÉ MÁIRT 9 MEITHEAMH 2015 – MAIDIN 9.30 - 12.00

ROINN B

(160 marc)

- Tá 40 marc ag gabháil le **GACH** ceist.
- Freagair **CEITHRE** cheist ar bith.
- Bronnfar marcanna ar obair, ar leagan amach agus ar chur i láthair, fóiliónna agus dátaí san áireamh de réir mar is cuí.
- Ba cheart go dtaispeánfaí an lá, an mhí agus an bhliain sna dátaí.
- Is ceadmhach áireamhain a úsáid

1.

Ceist í seo faoi Bhuiséad Teaghlaigh.

Freagair gach cuid den cheist seo:

- (A) Ar leathanach 9 de Roinn A tá achoimre pháirt-chomhlánaithe ar bhuiséad teaghlaigh Uí Dhuibhir do na míonna Iúil go Deireadh Fómhair 2015. Iarrtar ort an buiséad a chomhlánú agus na figiúirí cuí a iontráil sa cholún ‘**Iomlán**’ agus na figiúirí atá in easnamh in ‘**Eisíocaíochtaí Iomlána**’, ‘**Airgead Glan**’, ‘**Airgead Tosaigh**’ agus ‘**Airgead Deiridh**’.

Ar 1 Iúil 2015 meastar go mbeidh €596 d’airgead ar láimh ag teaghlach Uí Dhuibhir.

(11)

- (B) Freagair na ceisteanna seo a leanas sna spásanna cuí ar leathanaigh 9 & 10 de Roinn A.

- (i) Cad is buiséad ann?
- (ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis go n-ullmhófaí buiséad.
- (iii) Ainmnigh mí ar bith a bhfuil sé pleanáilte ag teaghlach Uí Dhuibhir easnamh a bheith acu **agus** méid an easnaimh sin.
- (iv) Mol slí **amháin** chun an t-easnamh seo a líonadh.
- (v) An raibh sé sa phlean ag teaghlach Uí Dhuibhir maireachtáil laistigh dá n-ioncam i rith na tréimhse Iúil go Deireadh Fómhair 2015? Tabhair cúis **amháin** le do fhreagra.
- (vi) Freagair an cheist seo a leanas sa spás atá curtha ar fáil ar leathanach 10 de Roinn A.

Tá carr cúig bliana d’aois ag teaghlach Uí Dhuibhir. Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu Seasta, Neamhrialta nó Roghnach an rangú a dhéanfaí ar na speansais seo a leanas ina mbuiséad teaghlaigh:

Táille TNG Díosal Rothaí Cóimhiotail Nua Seirbhís Chairr

(21)

- (C) Ar 16 Meitheamh 2015 d’íoc Sinéad Uí Dhuibhir préimh an árachais chairr €545 le hÁrachas an Daingin Teo. le seic. Ós rud é go raibh an seic le seoladh tríd an bpost shocraigh sí ar é a dhéanamh chomh slán agus ab fhéidir léi.

Comhlánaigh an Seic agus an Comhdhuille ar leathanach 11 de Roinn A.

(8)

(40 marc)

2. **Ceist í seo ar Chuntas Club.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Bhí stoc tosaigh €2,600 ag Club Gailf Uí Mharcaigh ina bhialann ar 1 Eanáir 2014.
Seo thíos achoimre ar bhearta airgeadais an Chlub don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2014:

Fáltais:	€
Díolacháin sa bhialann	10,850
Ioncam ón tSeachtain Oscailte	6,250
Síntiúis	10,140
Ioncam ón Raifil	7,800
Táillí Imeatha	11,200
Íocaíochtaí:	€
Árachas	5,459
Ceannachán Tarracóra	22,500
Deisiúcháin ar Threalamh	920
Ceannacháin don Bhialann	6,900
Speansais Ghinearálta	5,320
Solas agus Teas	4,520
Caiteachas ar an tSeachtain Oscailte	1,590
Speansais Raifil	6,730

Eolas breise ar 31 Nollaig 2014:

- (i) Stoc sa Bhialann €1,400
- (ii) Solas agus Teas dlite €420
- (iii) Síntiúis réamhíoctha €320
- (iv) Árachas réamhíoctha €280
- (v) Tarracóir le dímheas de 10%.

(A) Ullmhaigh:

- (i) Cuntas Trádála Bialainne don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2014.
- (ii) Cuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2014. (34)

(B) Ag an CGB (AGM), luaigh an tOifigeach Club a thugann tuairisc ar na cuntais do na baill an méadú a bhí tagtha ar chaipiteal an chlub.

- (i) Cén teideal atá ar an Oifigeach Club a thugann tuairisc ar na cuntais do na baill?
- (ii) Cén téarma ceart a úsáidtear chun cur síos ar chaipiteal an chlub?
- (iii) Luaigh agus mínigh feidhm **amháin** a d'fhéadfaí a bhaint as an gcaipiteal seo. (6)

(40 marc)

3. **Ceist í seo a bhaineann le Buiséad Náisiúnta agus le Caiteachas Náisiúnta.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

(A) Tugadh na figiúirí seo thíos ar Lá an Bhuiséid mar réamh-mheastacháin don bhliain 2015:

Príomh-Mhíreanna Ioncaim agus Caiteachais	Figiúirí Measta ina Milliúin €
Cáin Chorporáide	675
Seirbhísí Sláinte	3,500
Dleachtanna Máil	335
ÍMAT	3,925
Coimirce Shóisialach	1,750
Oideachas agus Scileanna	2,000
Fónamh ar Fhiachas	1,250
CBL	3,150
Cúrsaí Mara agus Talmhaíochta	1,000

- (i) Dréachtaigh an Buiséad Náisiúnta do 2015 ón eolas thuas. Luaigh cé acu an Buiséad ‘barrachais’ nó ‘easnamh’ é.
- (ii) Ainmnigh an Roinn Rialtais a bhfuil sé de chúram uirthi an Buiséad Náisiúnta a ullmhú. (13)

- (B) (i) *Ar leathanach 12 de Roinn A*, tarraing barrachairt leis an gcaiteachas thuas a thaispeáint.
- (ii) Déan idirdhealú idir Caiteachas Caipitil agus Caiteachas Reatha an Rialtais. Bain úsáid as sampla **amháin** de **gach** cineál caiteachais díobh chun do fhreagra a mhíniú.
- (iii) Mínigh **gach aon cheann** de na téarmaí seo a leanas le sampla **amháin**:
- Dleachtanna Máil
 - Fónamh ar Fhiachas.

(27)
(40 marc)

4. **Ceist í seo a bhaineann le Tomhaltóirí agus le hÁrachas**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Beidh Breandán Mistéil ag filleadh ar Éirinn ar an 1 Iúil 2015 agus beidh cónaí air ag An Ché, An tInbhear Mór, Co. Chill Mhantáin. Tá sé ag iarraidh a intinn a dhéanamh suas idir dhá chuideachta leictreachais faoi choinne a thí nua. Tar éis dó taighde a dhéanamh ar ‘Coigilteoir Leictreach’ agus ar ‘Cumhacht Leictreach’ soláthraíonn sé an t-eolas seo a leanas:

Sonraí	Coigilteoir Leictreach 	CUMHACHT LEICTREACH
Buanmhúirear	€10.50 in aghaidh na míosa	€10.90 in aghaidh na míosa
Ráta Aonaid	€0.1701 an t-aonad	€0.1715 an t-aonad
Lascaí	15% lascaine ar leictreachas a úsáideadh	20% lascaine ar leictreachas a úsáideadh
CBL	13.5%	13.5%

(A) Measann Breandán gur 400 aonad leictreachais a úsáidfídh sé gach mí. Ríomh an costas iomlán in aghaidh na míosa don **gach** chuideachta. (Taispeáin do chuid oibre.)
Cén chuideachta a mholfá dó a roghnú? Mínigh do fhreagra. (12)

(B) Chuaigh sé i dteagmháil lena chara, Gearóid Ó Murchú, An Chearnóg, Ráth Domhnaigh, Co. Laoise le comhairle a lorg uaidh i dtaobh árachas tí a cheannach.

Dréachtaigh an litir a scríobh Gearóid chuig Breandán inar mhínigh sé prionsabail an árachais a bhíonn i gceist nuair a cheannaítear árachas. Úsáid dáta an lae inniu.

(20)

(C) Scrúdaigh na comharthaí seo a leanas a bhí ar taispeáint i bhfuinneog siopa spóirt:

- (i) Ainmnigh an dlí tomhaltais a bhaineann le **gach** cás díobh.
- (ii) Luaigh an prionsabal ábhartha dlí tomhaltais a sáraíodh i ngach cás díobh.

(8)

(40 marc)

5. Ceist í seo a bhaineann le Leabhar Airgid Anailísithe agus le Baincéireacht Phearsanta.

Freagair gach cuid den cheist seo:

Baineann Máire Ní Cheallaigh úsáid as Leabhar Airgid Anailísithe chun a cuntais tí a thairfeadh.

Níl cuntas bainc aici.

(A) Ullmhaigh Leabhar Airgid Anailísithe Mháire Ní Cheallaigh do mhí na Bealtaine 2015 ó na sonraí atá luaite thíos:

Nóta: Bain úsáid as na ceannteidil cholúin airgid seo a leanas:

Taobh an Dochair (Fáltais): Airgead Pinsean Eile

Taobh an tSochair (Íocaíochtaí): Airgead Tíos Solas agus Teas Árachas Eile

Dáta	Bearta	Méid €
1 Beal. 2015	Airgead Tosaigh	750
4 Beal. 2015	Fuair Máire a pinsean míosúil	940
7 Beal. 2015	D'íoc sí as earraí grósaera	175
9 Beal. 2015	D'íoc sí bille an gháis	135
13 Beal. 2015	D'íoc sí tabhartas carthanúil	10
15 Beal. 2015	D'íoc sí bille míosúil an árachais tí	30
19 Beal. 2015	D'íoc sí bille an bhreosla	145
20 Beal. 2015	D'íoc sí as earraí grósaera	165
23 Beal. 2015	D'íoc sí an gruagaire	40
26 Beal. 2015	D'íoc sí bille míosúil an árachais sláinte	150
27 Beal. 2015	D'íoc sí an búistéir	90
30 Beal. 2015	Bua sa Lató	50
31 Beal. 2015	D'íoc sí as earraí grósaera	95

(17)

(B) Tá Máire buartha faoina sábháilteacht phearsanta de bharr gur airgead tirim amháin a úsáideann sí. D'iarr sí comhairle ar gharpháiste léi, atá ag déanamh Staidéar Gnó, faoi chuntas bainc a bheith aici.

Cad iad na freagraí ba chóir don gharpháiste a thabhairt ar na ceisteanna seo a leanas?

- (i) Ainmnigh **trí** riachtanas nach foláir do dhuine a chomhlíonadh nuair a bhíonn cuntas bainc á oscailt aige/aici.
- (ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** dhifríocht atá idir cuntas reatha agus cuntas taisce.
- (iii) Luaigh agus mínigh conas a d'aistreofaí a pinsean míosúil go dtí a cuntas bainc.
- (iv) Taispeánann Leabhar Airgid Anailísithe Mháire na trí bhille tí seo a leanas:
 - Gás
 - Árachas sláinte míosúil
 - Earraí Grósaera.

Mínigh **trí** mhodh dhifriúla a d'fhéadfadh Máire a úsáid chun **gach aon cheann** de na billí seo a íoc as a cuntas bainc nua.

(23)
(40 marc)

6. Ceist í seo a bhaineann le Daoine ag Obair.

Freagair gach cuid den cheist seo:

Bhí an fógra seo a leanas ar nuachtán:

**Meánach Teo.
Lána an Mhuilinn
Inis Córthaidh**

Foireann Teilidhíola ag teastáil
Iarratasóirí bainearna amháin
Bunphá: €546 ar sheachtain 39 uair an chloig
Ragobair agus Fleisc-Am ar fáil
Béasa maithe teileafóin riachtanach
Béilí ar chostas laghdaithe
Cuir iarratas i scríbhinn nó ar r-phost chuig
meanach@biseach.com
Is fostóir comhdheise é Meánach Teo.

- (A) (i) Mínigh cad atá neamhdhleathach san fhógra thuas.
- (ii) Mínigh na **ceithre** théarma san fhógra thuas a bhfuil líne fúthu.
- (iii) Chuir Michelle Ní Loingsigh isteach ar an bpost agus chuir sí a Curriculum Vitae (CV) ar aghaidh. Ar CV Michelle tá a hainm, a seoladh agus a huimhir theileafóin. Luaigh **trí** phíosa eile eolais a thabharfadh Michelle ar a CV. (20)
- (B) D'éirigh le hiarratas Michelle ar an bpost. An chéad seachtain ag obair di, thug ionadaí an cheardchumann áitiúil cuireadh di dul isteach sa cheardchumann.
- (i) Cén teideal a úsáidtear chun ionadaí an cheardchumann áitiúil i Meánach Teo. a shainaithint, de ghnáth?
- (ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** sheirbhís is féidir leis an duine seo a thairiscint do Michelle.
- (iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** fhreagracht atá ar Michelle i leith a fostóra.
- (iv) Maidir leis an ragobair, íocann Meánach Teo. am go leith ar na chéad seacht n-uair an chloig agus am dúbailte ina dhiaidh sin.
- Ríomh ollphá Michelle má oibríonn sí 49 uair an chloig seachtain éigin. Taispeáin do chuid oibre. (20)
- (40 marc)**

**NÁ DÉAN DEARMAD AR ROINN 'A' A CHUR AR AIS LE DO
FHREAGARLEABHAR**

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán